

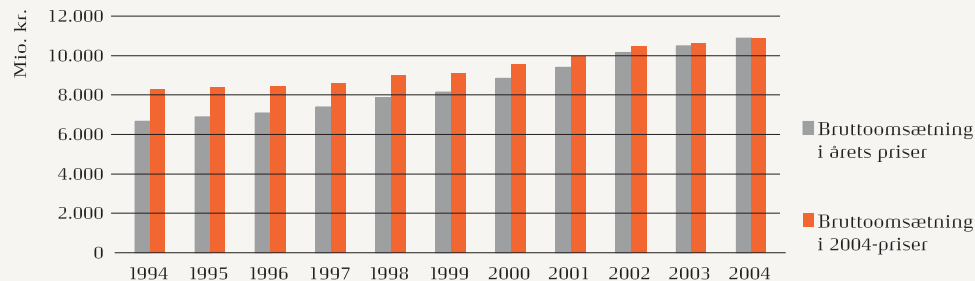

NØGLETAL 2004

Danmarks
Apotekerforening

apotek

BRUTTOOMSÆTNING

Bruttoomsætning

2 I 2004 omsatte apotekerne for 10,9 mia. kr. ekskl. moms. Det er en stigning i forhold til 2003 på 3,8 %. I omsætningen indgår også salg mellem apotekerne, som med udbredelsen af dosisdispensering bliver større og større. Det er derfor også blevet relevant at tale om en nettoomsætning ud af sektoren. Nettoomsætningen viser den samlede omsætning (bruttoomsætningen) minus det interne salg mellem apotekerne. Apotekernes salg til andre apoteker udgjorde i 2004 144 mio. kr., og nettoomsætningen i sektoren kan derfor opgøres til 10,7 mia. kr. Nettoomsætningen er steget 3,2 % fra 2003 til 2004. Omsætningsstigningen er lidt større end året

før, men stadig lavere end i årene fra 1999 til 2002, hvor omsætningen hvert år steg mellem 6 og 8 %.

Gennem de sidste 10 år er omsætningen, målt både som bruttoomsætning og nettoomsætning, steget med mere end 60 %. I samme periode er forbrugerpriserne steget med lidt over 20 %. Hvis man tager højde for de generelle stigninger i prisniveauet i perioden og omregner omsætningen til prisniveauet i 2004, er omsætningsudviklingen mindre dramatisk. De røde søjler i figuren viser bruttoomsætningen i 2004-priser, som i perioden er steget fra 8,3 mia. kr. til 10,9 mia. kr. Det

er en stigning på mere end 30 % svarende til en årlig realvækst på 2,8 %. Fra 2003 til 2004 steg bruttoomsætningen i 2004-priser med 2,5 %, mens nettoomsætningen ud af sektoren kun steg med 1,9 %.

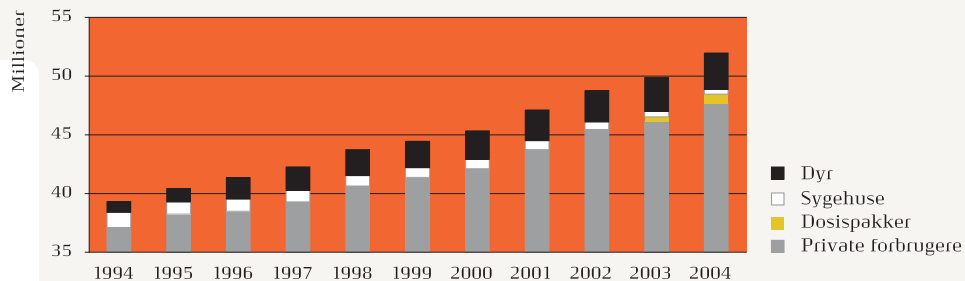
Antal pakkinger

Antallet af solgte lægemiddelpakkinger er et bedre mål for aktiviteten på apotekerne end omsætningen. I 2004 ekspe-derede apotekerne for første gang mere end 50 mio. receptordinerede pakkinger, og inkl. antallet af dosispakker nu ca. 52 mio. receptordinerede pakkinger. Det er 4,5 % flere end i 2003.

Med 52 mio. pakkinger udleverer de receptekspederende enheder i gennemsnit mere end 160.000 receptekspederede pakkinger om året eller over 600 receptekspederede pakkinger pr. åbningsdag.

Som det fremgår af figuren er langt den største del af omsætningen til private forbrugere. I 2004 blev der udleveret næsten 48 mio. receptekspederede pakkinger til private forbrugere. Det er 3,4 % flere end året før. Målt på omsætningen er stigningen fra 2003 til 2004 kun 1,3 %. Det skyldes at gennemsnitsprisen på en pakning nu er faldende. Gennemsnitspri-

ANTAL PAKNINGER

sen pr. pakning til private forbrugere var ca. 170,50 kr. i 2003 og 167,00 i 2004 – et fald på 2,0 %.

Sælget af receptpligtige lægemidler til dyr er steget med mere end 10 % fra 2003 til 2004 målt på antallet af pakkinger. Omsætningen er steget med næsten 14 % og udgør nu 730 mio. kr. Her udgør langt den største del salg til landbrug. Gennemsnitsprisen på en veterinærpakning er steget fra 224 kr. i 2003 til 232 kr. i 2004.

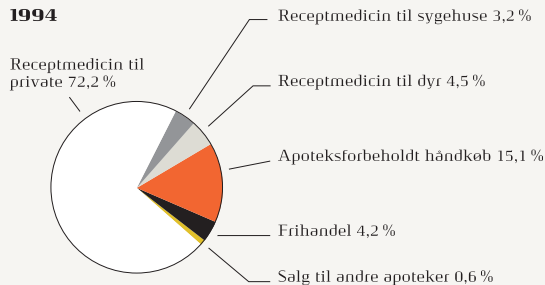
Apotekernes salg af lægemidler til sygehuse fortsætter med at falde. I 2004 blev der omsat 390.000 pakkinger. Det er et

fald i forhold til 2003 på 12,4 %. Det skyldes, at sygehuse i højere og højere grad benytter de åmstlige sygehusapoteker. Omsætningen var 80 mio. kr. i 2004 og udgør nu kun 0,7 % af apotekernes samlede omsætning. Gennemsnitsprisen for en pakning er steget fra 197 kr. i 2003 til 206 kr. i 2004.

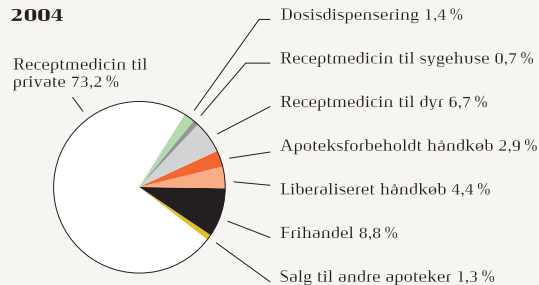
Den største procentvise stigning findes på dosispakker, hvor antallet af udleverede pakkinger er mere end fordoblet. Omsætningen til forbrugerne inkl. gebyrer var ca. 153 mio. kr. i 2004. Omsætningen af dosisdispenserede lægemidler er nu større end omsætningen til sygehuse.

OMSÆTNINGSFORDELING

1994

2004

Omsætningsfordeling

4 Omsætnings sammensætningen ændrer sig kun lidt fra år til år. I løbet af de sidste 10 år er der dog sket en vis udvikling. Apotekernes omsætning af receptpligtige lægemidler til private forbrugere udgjorde i 2004 ca. 73 % af den samlede omsætning. Inklusiv dosisdispenserede lægemidler er andelen ca. 75 %. Det er en større andel end for 10 år siden. Salget til sygehuse er faldet meget og udgør nu kun en lille del af den samlede omsætning. Samtidig er apotekernes salg af medicin til dyr steget. Længst den største del af dette salg er leverancer til landbruget, der nu udgør knap 7 % af omsætningen. Det er et mindre antal apoteker, der står for

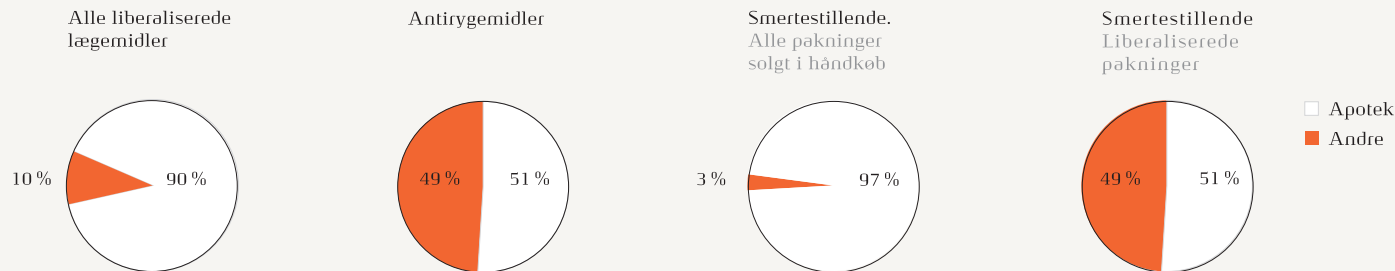
længst hovedparten af salget af medicin til brug i landbruget. Det samlede receptsalg udgjorde 82 % af omsætningen i 2004. Det er en lidt større andel end for 10 år siden.

De apoteksforbeholdte lægemidlers andel af omsætningen er faldet i takt med, at flere håndkøbslægemidler er frigivet til salg udenfor apotek. Håndkøbssalgets samlede andel er imidlertid også faldet – fra 15 % i 1994 til 7,3 % i 2004. Målt i kroner udgjorde den samlede håndkøbsomsætning ca. 797 mio. kr. i 2004. Det er en stigning på ca. 1,9 % i forhold til 2003. Salget af liberaliserede håndkøbslægemidler udgjorde 60 % af det samlede salg af håndkøbslægemidler.

I 10-årsperioden er apotekets salg af andet end lægemidler – de såkaldte frihandelsvarer som plejeprodukter, kosttilskud og lignende – steget fra 4,2 til 8,8 %. Denne andel har dog været stabil i de senere år, og siden 2000 har frihandelsvarernes andel af omsætningen udgjort mellem 8,5 og 9 %. Målt i kroner solgte apotekerne frihandelsvarer for mere end 950 mio. i 2004.

Salget fra et apotek til et andet er stigende i takt med at ordningen med dosisdispenserede lægemidler udbredes.

LÆGEMIDLER I FRI HANDEL

Lægemedler i fri handel

Siden 1. oktober 2001 har det været muligt at købe en række håndkøbslægemidler i dagligvarebutikkerne, og fra januar 2003 er sortimentet blevet udvidet med flere lægemidler.

Apotekerne har fortsat en meget stor markedsandel inden for salget af liberaliserede lægemidler. Opgjort i mængder (DDD) er apotekernes markedsandel af det liberaliserede sortiment ca. 90 %.

Hålvdelens sælges på recept på apotekerne. Målt i kroner er apotekernes markedsandel kun ca. 82 %. Dagligvarebutikkernes andel opgjort i kroner udgjorde 18 %

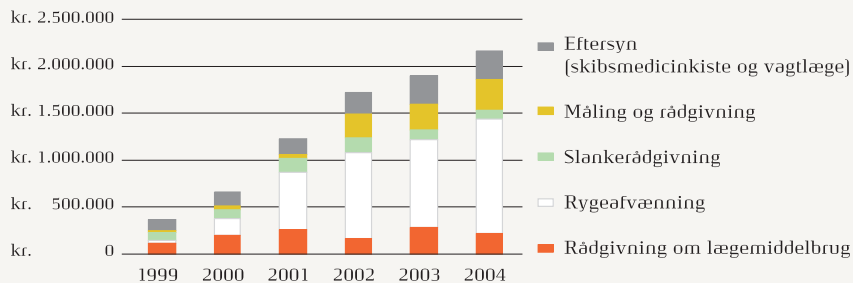
og har været svagt stigende fra lidt under 17 % i 2003. Stigningen i markedsandelen omfatter primært antirygemidler, hals-, hoste-, næsemidler og svage smertestillende midler. De her nævnte grupper udgør 79 % af dagligvarebutikkernes salg af liberaliserede lægemidler.

Dagligvarebutikkerne har øget deres andel af salget af antirygemidler fra ca. 30 % i 2001/2002 til ca. 50 % i 2004. For de svage smertestillende midler er det kun de små pækninger (10 stk.), der er omfattet af liberaliseringen. For disse pækninger har dagligvarehandlen opnået en markedsandel på 49 %. Omkring 95 %

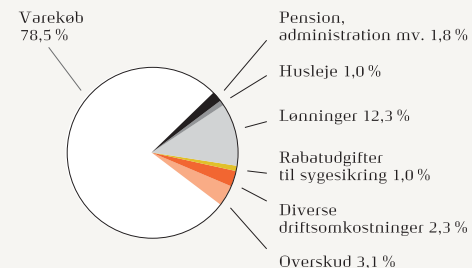
af salget udgøres imidlertid af større pækninger, som kun kan forhandles af apotekerne. Apotekernes markedsandel for alle pækninger er dermed langt større.

Kilde: Lægemiddelstyrelsen

OMSÆTNING AF UDVALGTE SUNDHEDSYDELSER 1999-2004

OMKOSTNINGSFORDELING

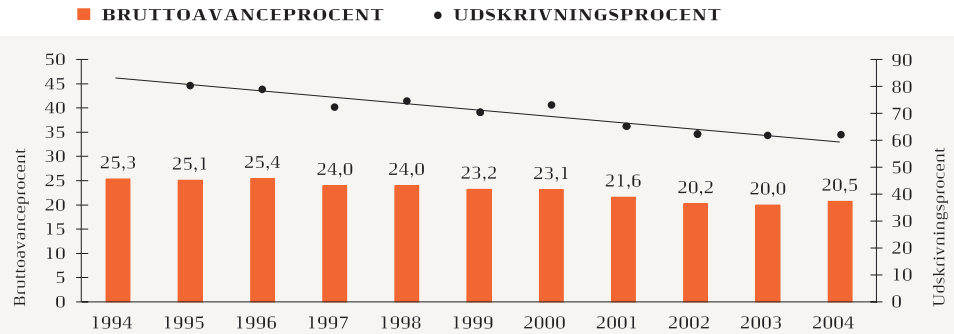

Sundhedsydelser

6 Omsætningen af sundhedsydelser på apotekerne er beskednen men stigende. Omsætningsstigningen skyldes især, at apotekerne har øget omsætningen af ydelser indenfor rygeafvænnning, men der er også en stigende omsætning af måleydelser (for eksempel blodtryksmåling og rådgivning), slankerådgivning og eftersyn af lægetasker og skibsmedicinkister. Rådgivning om lægemiddelbrug er ikke steget de senere år. Denne gruppe omfatter blandt andet medicingennemgang og ydelser til plejehjem. Der er imidlertid udsigt til, at især rådgivning til astmapatienter vil stige, som følge af aftalen om offentlig finansiering af denne ydelse fra 1. april 2005.

Omkostningsfordeling

Den største omkostning for apotekerne er varekøb. Vareforbruget udgør 78,5 % af omsætningen ekskl. moms. Herudover yder apotekerne en rabat til sygesikringen, og apotekerne har herefter et dækningsbidrag på lidt over 20 %. Heraf skal apoteket betale lønninger svarende til 12,3 %, husleje på 1 %, sektorafgifter til pension, administration og fælles forpligtelser svarende til 1,8 % og diverse andre driftsudgifter svarende til 2,3 %. Det efterlader apotekerne med en overskudsgrad på 3,1 % i forhold til bruttoomsætningen. Da 2004 resulterede i en avanceoverskridelse, som apotekerne skal tilbagebetale via en lavere avance i 2005 er den reelle overskudsgrad noget mindre, og kan opgøres til 2,6 %.

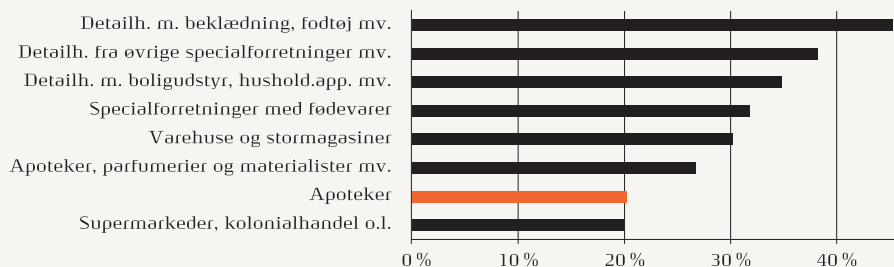
Bruttoavanceprocent og udskrivningsprocent

Bruttoavanceprocenten viser, hvor meget bruttoavancen udgør i procent af den samlede omsætning. Bruttoavanceprocenten var 20,5 % i 2004.

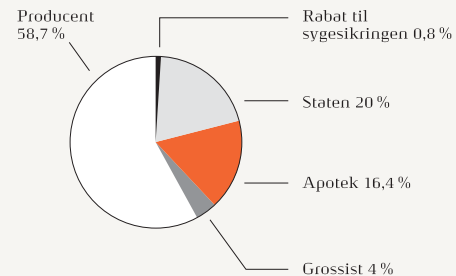
Bruttoavanceprocenten afhænger af udskrivningsprocenten. Udskrivningsprocenten indgår i prisberegningen på apotekerne, og er det »håndtag«, der kan drejes på, for at apotekerne skal ramme den avance, der er fastsat for det pågældende år. Udskrivningsprocenten justeres derfor løbende. Ved indgangen til 2004 var udskrivningsprocenten 64,3 %. Den 12. april blev udskrivningsprocenten nedsat til 61,0 %. I efteråret opstod der behov for

endnu en avancejustering, som dog først blev gennemført den 14. marts 2005, hvor udskrivningsprocenten blev nedsat til 59,4 %. Den gennemsnitlige udskrivningsprocent var lidt højere i 2004 end i 2003.

APOTEKERNES BRUTTOAVANCE SAMMENLIGNET MED ANDRE SEKTORER*

SAMMENSÆTNING AF FORBRUGERPRISER**

Sammenligning af bruttoavance

8 Apotekernes bruttoavance er lav sammenlignet med bruttoavancen i andre sektorer i detailhandelen. Opgørelserne for detailhandelssektorerne er fra 2002, hvor apotekernes bruttoavanceprocent var 20,2. Det svarer næsten til avancen i supermarkeder, som har selvvalg, en stor varegennemstrømning og som traditionelt har en meget lav bruttoavance.

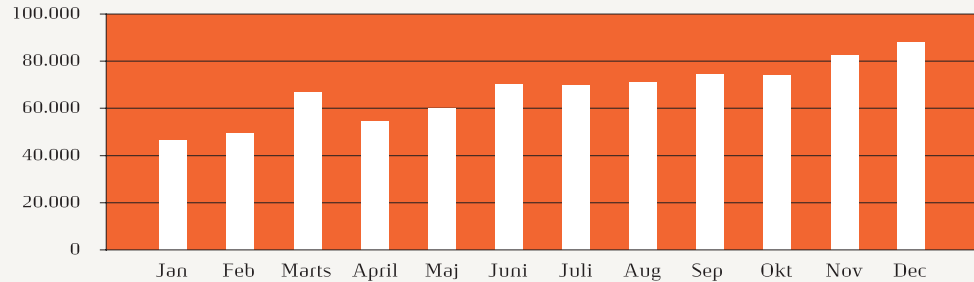
*Kilde: Danmarks Statistik, Generel regnskabsstatistik for byerhverv, 2002. Opgørelsen for apoteker isoleret set er fra apotekernes driftsregnskaber 2002.

Sammensætning af forbrugerprisen

Apoteksavancens andel af forbrugerprisen inkl. moms var 16,4 % i 2004. Statens indtægter fra salget på apotekerne – momsen – udgør 20 %. Statens indtægter fra medicinsalg er dermed større end udgiften ved at lade apotekerne stå for salget af lægemidler.

**Note: Grossisternes avance er oplyst fra Nomeco som 6,6 % af AIP. Producenterens avance er beregnet residualt.

ANTAL SOLGTE DOSISPAKKER

Dosisdispensering

I 2002 begyndte apotekerne at dispensere lægemidler på pakkemaskiner. Der dispenseres fra 10 pækkeapoteker fordelt rundt i landet. Flere af pækkeapotekerne har udvidet produktionen og kører nu med flere pakkemaskiner. Pækkeapotekerne pakker til egne kunder og sælger dosispakket medicin videre til udlevering på andre apoteker. I løbet af 2004 nåede antallet af dosiskunder op over 20.000 kunder.

Der blev udleveret mere end 800.000 dosispakker i 2004. Det viser en væsentlig stigning i aktiviteten i forhold til 2003, hvor der blev udleveret ca. 335.000 dosispakker. Omsætningen til forbrugerne i

2004 er opgjort til 153 mio. kr. inkl. gebyrer. Heraf udgør omsætningen af lægemidler ca. 120 mio. kr. Gennemsnitsprisen for en ugepakning inkl. gebyrer var ca. 187 kroner i 2004.

I de første måneder af 2005 blev der udleveret dosispakket medicin til ca. 21.000 kunder hver uge. Der er stadig kapacitet til flere kunder på pækkeapotekerne.

Antal apoteker og apoteksenheder	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Apoteker	288	287	284	282	276	267
Supplerende bevillinger	0	0	0	1	3	7
Apoteksfilialer	43	43	45	45	48	49
Receptekspederende enheder i alt	331	330	329	328	327	323
Apoteksudsalg	144	145	145	141	139	138
Enheder med faguddannet personale	475	475	474	469	466	461
Håndkøbsudsalg	741	737	734	714	715	691
Medicinudleveringssteder	340	324	282	272	278	251
Udleveringssteder i alt	1.556	1.536	1.490	1.455	1.459	1.403

Gennemsnitsapoteket 2004

Bruttoomsætning	
ekskl. moms	
(± rabatudgifter)	38,7 mio. kr.
Vareforbrug	30,7 mio. kr.
Bruttoavance	8,0 mio. kr.
Øvrige samlede omkostninger	6,8 mio. kr.
Overskud	1,2 mio. kr.

Note: Gennemsnittet er beregnet på baggrund af 278,9 apoteker, som er det gennemsnitlige antal apoteker og supplerende enheder over hele året.

Antal apoteker og apoteksenheder

10 I løbet af 2004 og januar 2005 er fire apoteker omdannet til supplerende enheder. Det betyder, at apoteket drives videre, men ejes af en apoteker, der allerede har bevilling til et andet apotek. To apoteker er omdannet til filialer og fire apoteker er nedlagt. En filial er omdannet til apotek. Det vil sige, at der netto er forsvundet ni selvstændige apoteker, men da de fleste drives videre i anden form, er der kun blevet fire receptekspederende enheder mindre. Det drejer sig om: Apoteket Bjørnen, Frederiksberg, Fåsøn Apoteket, Frederiksberg, Randers Svane Apotek og Brønshøj Apotek.

Foreningen har fået gennemført en analyse om apoteksdækningen i Danmark, som viser, at danskerne i gennemsnit har 4,3 km til det nærmeste apotek og 2,1 km i gennemsnit til nærmeste udleveringssted. Kun en lille del af befolkningen – ca. 4 % – har mere end 5 km i vejafstand til et udleveringssted. Der er altså ikke mange, der behøver rejse langt, for at få udleveret den nødvendige medicin.

* Oplysninger for 2000 til 2004 er opgjort pr. 1. januar. Antallet af enheder er justeret pr. 1. februar 2005. Opgørelserne før 1. februar 2005 kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes med de aktuelle tal.

Gennemsnitsapoteket 2004

Apotekernes gennemsnitsresultat for 2004 er 1,2 mio. kr. Det er væsentlig mere end i 2003. Det høje resultat skyldes, at apotekernes bruttoavance er blevet væsentlig højere end forudsat i avanceeftælden mellem apotekerne og staten. Overskriddelsen skal tilbagebetales via en nedsettelse af avancen i 2005, og apotekerne skal således »tilbagebetale« ca. 200.000 kr. i gennemsnit i løbet af 2005. Hvis der havde været korrigeret for avanceoverskriddelsen i 2004 ville det gennemsnitlige resultat udgøre ca. 1 mio. kr.

Antal apotekere og medarbejdere	2000	2001	2002	2003	2004
Apotekere	287	284	282	276	267
Farmaceuter	612	611	588	580	573
Farmakonomer	2.485	2.495	2.518	2.550	2.568
Farmakomelever	330	376	433	461	464
Øvrige ansatte	585	592	634	626	651
Såmlet antal ansatte	4.012	4.074	4.172	4.217	4.256

Omregnet til fuldtidsansatte pr. 31. december.

Antal apotekere og medarbejdere

I 2004 beskæftigede sektoren 4.256 ansatte og 267 apotekere. Det samlede antal beskæftigede på landets apoteker er steget med mellem 30 og 90 årsværk om året de senere år. Den største stigning er sket for farmakomelever, hvor sektoren nu uddanner ca. 180 elever om året. Antallet af faguddannede medarbejdere er steget med 24 fuldtidsansatte siden 2000 og nu 2 medarbejdere fra 2003 til 2004. Selvom der bliver færre apoteker, bliver der altså ikke færre fagligt uddannede medarbejdere til at vejlede og rådgive kunderne på apotekerne.

Nøgletal 2004 viser et beregnet sektorresultat på baggrund af regnskaber fra 263 apoteker. Der kan komme mindre afvigelser, når det endelige sektorresultat foreligger.

Belastning på en receptekspederende enhed

Antal pækninger ekspederet via recept	161.311 stk.
Kundegrundlag	16.754 indb.
Antal fuldtidsansatte ud over apotekeren	12,9 pers.

